

Θέμα 1^ο : Ξενοφών 16-19

Β΄ Παρατηρήσεις

3. α) **ὀρμώμενοι, ἐπέπλεον, ναυμαχίαν, πλοίων, πόλεις:** Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

1. **ὀρμώμενοι :** εξόρμηση, παρόρμηση, ορμητήριο, ορμητικός
2. **ἐπέπλεον:** εκπλέω, συμπλέω, διαπλέω, απόπλους, πλοίο, πλωτός
3. **ναυμαχίαν:** ναυτικός, ναύτης, ναύλα, ναύκληρος
4. **πλοίων:** πλωτός, πλοιάριον, ποταμόπλοιο
5. **πόλεις:** πολίτης, πολιτικός, πολιτεία, Ακρόπολη

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Ρηματικοί τύποι	Κατάληξη	Ομόρριζα ουσιαστικά
αίρουσι	-ις	Αἵρεσις
ἡγεῖτο	-μών	ἡγεμών
ἐποίουν	-τής	ποιητής
προσβαλόντες	-ή	προσβολή
διήρπασαν	-ή	διαρπαγή

Θέμα 2^ο : Ξενοφών 16-19

Β' Παρατηρήσεις

3. α) ποιητής, ποίησης, ποίημα, παιδαγωγός, λοχαγός: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τα ρήματα του κειμένου έποϊουν και άνήγοντο λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

Λύση

3. α)

- ενέργεια ή κατάσταση: ποίησης
- πρόσωπο που ενεργεί: ποιητής, παιδαγωγός, λοχαγός
- αποτέλεσμα ενέργειας: ποίημα

β) βασιλεύς, ναυμαχία, στρατηγός, σύμμαχος, κράτος: Να γράψετε για καθε-μία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

3. β)

- Βασιλεύς: βασιλεύω
- Ναυμαχία: ναυμαχέω - ᾶ
- Στρατηγός: στρατηγέω - ᾶ
- Σύμμαχος: συμμαχέω - ᾶ
- Κράτος: κρατέω - ᾶ

Θέμα 4^ο : : Ξενοφών 16-19

Β' Παρατηρήσεις

3. α) αναγωγή, διασκευή, παρουσία, βλήμα, αρπακτικός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

3. α)

- Αναγωγή: στρατηγούς, ἀνήγοντο
- Διασκευή: παρεσκευάζοντο
- Παρουσία: οὔσαν, παρήσαν
- Βλήμα: προσβαλόντες
- Αρπακτικός: διήρπασαν

β) ανάγομαι, πάρειμι, προσβάλλω, διαρπάζω, ἀφίημι: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

3. β)

- ανάγομαι < ανά + ἄγομαι
- πάρειμι < παρά + εἶμι
- προσβάλλω < προς + βάλλω
- διαρπάζω < διά + ἄρπάζω
- ἀφίημι < ἀπό + ἵημι

Θέμα 5^ο: Ξενοφών 16-19

Β' Παρατηρήσεις

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν):

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. προσαιρούμαι	α) αποστατώ
2. ἀφίσταμαι	β) πλέω κατά μήκος των ακτών
3. παραπλέω	γ) ανοίγομαι στην ανοιχτή θάλασσα
4. ἀνάγομαι	δ) εφόδια
5. ἐπιτήδεια	ε) εκλέγω επιπλέον
	στ) κάνω αγωγή
	ζ) υπομένω

Λύση

3. α)

1 – ε

2 – α

3 – β

4 – γ

5 – δ

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη (δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν):

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. ἐκπλέω	α) φίλιος
2. ἡγοῦμαι	β) πένης
3. πολέμιος	γ) κενός

Λύση

3. β)

1-δ

2-ε

3α

4-β

5-γ

Θέμα 8^ο: Ξενοφών 16-19

Β' Παρατηρήσεις

3.α) Να συνδέσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τη λέξη της Β' στήλης με την οποία έχουν ετυμολογική συγγένεια (δύο λέξεις της Α' στήλης περισσεύουν):

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. ορμόνη	
2. χειραφέτηση	α) όρμώμενοι
3. αφέλεια	
4. αφορμή	
5. αφετηρία	β) άφηκε
6. ορμητικός	
7. ορμίσκος	

Λύση

3. α)

όρμώμενοι: ορμόνη, αφορμή, ορμητικός

άφηκε: χειραφέτηση, αφετηρία

β) άνήγοντο, ήγεϊτο, αίρουσι, κράτος, πλήρη: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου

3. β)

- άνήγοντο: αγωγός, αγωγή, άξονας
- ήγεϊτο: ηγεμών, ηγετικός, ηγήτης
- αίρουσι: αίρεσις, αφαίρεση, αιρετικός
- κράτος: κρατίδιο, κρατικός, συγκράτηση
- πλήρη: πλήρωση, πλήρωμα, συμπληρωματικός

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Θέμα 9^ο: Θουκυδίδου, κεφ. 70

Β' Παρατηρήσεις

3. α) νεώριο, δικαστής, άφιξη, φυγάδευση, τύχη: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

3. α)

- Νεώριο: ναυμαχιῶν, νεός
- Δικαστής: δίκην
- Άφιξη: ἀφικομένης
- Φυγάδευση: ἀποφυγών
- Τύχη: ἐτύγχανε

β) αἰχμάλωτος, ναυμαχία, ἀφίημι, πρόξενος, διεγγυῶμαι: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Λύση

3. β)

- Αἰχμάλωτος < αἰχμή + ἄλωτός < ἀλίσκομαι
- Ναυμαχία < ναῦς + μάχομαι
- ἀφίημι < ἀπό + ἵημι
- πρόξενος < πρό + ξένος
- διεγγυῶμαι < διά + ἐγγυάομαι - ὤμαι

Θέμα 10^ο : Ξενοφών 16-19

Β΄ Παρατηρήσεις

α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την συνώνυμή της στη Β΄ στήλη (δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν):

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
1. έκπλέω	α) εφόδια
2. ήγοῦμαι	β) κυριεύω
3. ἐπιτήδεια	γ) ἐναντίος
4. αφορμή	δ) ἀποπλέω
5. πολέμιος	ε) ἄρχω
στ) αἶρω	
ζ) διηγοῦμαι	

Λύση

3. α)

1. έκπλέω: ἀποπλέω
2. ήγοῦμαι: ἄρχω
3. ἐπιτήδεια: εφόδια
4. αἶρω: κυριεύω
5. πολέμιος: ἐναντίος

β) Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα προς τις λέξεις του κειμένου ὁρμώμενοι και ἐποίουν (Α΄ στήλη) ουσιαστικά: ποίημα, ὄρμημα, ποιητής, ποιήσις, ὄρμητήριον με την κατηγορία στην οποία ανήκουν (Β΄ στήλη) (μία κατηγορία περισσεύει).

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
1. ποίημα	α) ενέργεια ή κατάσταση
2. ὄρμημα	β) ὄργανο ή μέσο ενέργειας
3. ποιητής	γ) τόπος
4. ποιήσις	δ) ἀποτέλεσμα ενέργειας
5. ὄρμητήριον	ε) πρόσωπο που ενεργεί

Λύση

3. β)

1. Ποίημα: αποτέλεσμα ενέργειας
2. ὄρμημα: αποτέλεσμα ενέργειας
3. ποιητής: πρόσωπο που ενεργεί
4. ποίηση: ενέργεια ή κατάσταση
5. ὀρμητήριο: τόπος

Θέμα 11ο : Ξενοφών 16-19

Β' Παρατηρήσεις

3. α) Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων της νέας ελληνικής γλώσσας με τύπους του ρ. πλέω (απλούς ή σύνθετους).

Οι Αθηναίοι εναντίον της Εφέσου, ενώ ο στόλος των Λακεδαιμονίων από τη Ρόδο, τις ακτές της Ιωνίας, στον Ελλήσποντο και στην Λάμψακο.

Λύση

3. α) επιπλέουν, αποπλέει, παραπλέει, εισπλέει, καταπλέει

β) ὀρμώμενοι, ἐποίουν, ἐπέπλεον, ἀνήγοντο, διήρπασαν: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

3. β)

1. ὀρμώμενοι: ὀρμητήριο, ἀφορμή, ἐξὀρμηση
2. ἐποίουν: ποιητής, ποίημα, ἐκποίηση
3. ἐπέπλεον: πλωτός, πλεύση, πλοίο
4. ἀνήγοντο: ἀγωγή, ἀγωγίμος, διαγωγή
5. διήρπασαν: ἀρπαγή, ἀρπακτικό, ἀρπαστός

Θέμα 13ο : Ξενοφών 16-19

Β' Παρατηρήσεις

3. α) **ἐπιπλέω, παρασκευάζομαι, στρατηγός, προσαιρούμαι, ἀφίσταμαι:**
Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Λύση

3. α)

- ἐπιπλέω < ἐπί + πλέω
- παρασκευάζομαι < παρά + σκευάζω
- στρατηγός < στρατός + ἄγω
- προσαιρούμαι < προς + αἰρούμαι
- ἀφίσταμαι < ἀπό + ἵσταμαι

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της στήλης Α με τη σημασία της στη στήλη Β (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν).

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. ἐκπλέω	α) φτάνω με πλοίο στο λιμάνι
2. προσαιρούμαι	β) ετοιμάζομαι
3. παρασκευάζομαι	γ) προσεταιρίζομαι
4. ὀρμῶμαι	δ) εξορμώ από
5. ἀνάγομαι	ε) φεύγω με το πλοίο
	στ) εκλέγω επιπλέον
	ζ) βγαίνω στην ανοιχτή θάλασσα

Λύση

3. β)

1-ε

2-στ

3-β

4-δ

5-ζ

ΘΕΜΑ 62ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 25-27.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Να κατατάξετε κατά χρονική σειρά τα ακόλουθα βιογραφικά στοιχεία του Ξενοφώντα:

β) Εξορίστηκε από την πατρίδα του, την Αθήνα.

α) Εγκαταστάθηκε στον Σκιλλούντα της Ολυμπίας, όπου ασχολήθηκε με το συγγραφικό του έργο.

γ) Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το κτήμα του, στον Σκιλλούντα, και να μετακομίσει στην Κόρινθο.

δ) Οι Αθηναίοι επέτρεψαν στον Ξενοφώντα να επαναπατριστεί, μετά από την άρση του ψηφίσματος για εξορία.

ε) Έστειλε τους γιους του Γρύλλο και Διόδωρο να υπηρετήσουν στον αθηναϊκό στρατό.

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την αντώνυμή της στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. πολύ # ζ) ὀλίγον
2. ἀποπλέω #δ) εἰσπλέω
3. ἀπέρχομαι #ε) ἔρχομαι
4. πολέμιος #α) φίλος
5. ἡμέρα #γ) νύξ

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την ομόρριζή της στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

1. κατιδών -β) ιδέα
2. ναυμαχήσετε -ε) ναυπηγός
3. ἐκβεβηκότηας - δ) ἐκβαση
4. ὠνούμενοι -α) ἀργυρώνητος
5. ἐποίησαν -γ) ἐκποίηση

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 73ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 25-27.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Τι γνωρίζετε για την καταγωγή (γέννηση, οικογενειακό περιβάλλον), τη μόρφωση του Ξενοφώντα και τις πολιτικές συνθήκες της εποχής του; (σελ.29-30)

3. α) Να συνδέσετε κάθε ρήμα της Α΄ στήλης με το συνώνυμό του στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

1. βούλομαι γ) ἐπιθυμῶ
2. παραινῶ δ) συμβουλεύω
3. ὠνοῦμαι α) ἀγοράζω
4. κελεύω β) προστάττω
5. φημί στ) λέγω

β) προφήτης, συμπολίτης, εισιτήριο, πλοηγός, ρίγασπις: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

προφήτης ἔφη

συμπολίτης πόλει

εισιτήριο μετιόντας, ἀπιέναι

πλοηγός ἐπιπλέουσι, πλοῦν.

ρίγασπις ἀσπίδα

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 75ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 70, 3-6.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Να περιγράψετε το πρότυπο του ηγέτη που ενσαρκώνει ο Περικλής, κατά τον Θουκυδίδη. (σελ.21-22)

3. α) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α΄ στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β΄ στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ	Γ΄ ΣΤΗΛΗ
λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
άνηρ	-εῖος	ἀνδρεῖος
δήμος	-ιος	δήμιος
νόμος	-ιμος	νόμιμος
ἄλλος	-οῖος	ἄλλοῖος
φίλος	-ιος	φίλιος

β) εξόφληση, υποδούλωση, διάταξη, επιτυχία, πειστικός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

Εξόφληση Ὀφλόντων

Υποδούλωση καταδουλοῦν.

Διάταξη ταξάμενοι

Επιτυχία ἐτύγγανε

πειστικός πείθει

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 76ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Αθηναίους στην άρση του ψηφίσματος της εξορίας του Ξενοφώντα; (Σελ 30)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την ομόρριζή της στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

Λύση

- ναῦς ζ) νηοπομπή
- ἐσήμανεν γ) σημασία
- ἔλαβε δ) κατάληψη
- ιδών β) εἶδος
- ἀνήχθησαν στ) αναγωγή

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
πλεῖν	-ις	πλεῦσις
ἐσήμανεν	-μα	σῆμα
συνέλεξεν	-ή	συλλογή
βοηθεῖν	-ός	βοηθός
ἀπαγγελοῦσα	-ία	ἀπαγγελία

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 77ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Οι Αθηναίοι με ψήφισμά τους εξόρισαν τον Ξενοφώντα, επειδή:

- α) αρνήθηκε να υπηρετήσει στον αθηναϊκό στρατό,
- β) κατατάχτηκε ως μισθοφόρος στον στρατό του Κύρου, στη Μ. Ασία,
- γ) ανήκε στην τάξη των ιππέων και συναναστρεφόταν με τον Σωκράτη,
- δ) στη μάχη της Κορωνείας (494 π.Χ.), παρατάχτηκε με τον βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαο εναντίον της πατρίδας του,
- ε) δεν επέτρεψε στους γιους του να υπηρετήσουν στον αθηναϊκό στρατό.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση, σημειώνοντας το αντίστοιχο γράμμα και να αναφέρετε αν οι Αθηναίοι αναθεώρησαν το ψήφισμα αυτό και με ποια αφορμή (σελ. 29-30)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ἔγνω ζ) αναγνώστης
2. παντελῶς στ) ατέλεια
3. πράγματα ε) άπρακτος
4. κράτος α) επικράτηση
5. κατασχών β) σχεδόν

β) Να σχηματίσετε από τις παρακάτω λέξεις παράγωγα επίθετα της αρχαίας ελληνικής με τις κατάληξεις που δίνονται.

Λύση

λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
ἄκραν	-αῖος	ἀκραῖος
πεζόν	-ικός	πεζικός
κράτος	-αῖος	κραταιός
ἄλλαι	-οῖος	ἄλλοῖος
ἄνδρας	-εῖος	ἀνδρεῖος

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 78ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 70, 3-6.

Β' Παρατηρήσεις

2. Πώς ορίζεται η υπεύθυνη συμπεριφορά του πολίτη, κατά τον Θουκυδίδη; (σελ. 22)

3. νόμος: Να γράψετε στη νέα ελληνική γλώσσα πέντε σύνθετα ουσιαστικά ή επίθετα με πρώτο ή δεύτερο συνθετικό τη λέξη νόμος και να σχηματίσετε με καθένα από αυτά μια σύντομη φράση. Νομοθέτης, κληρονόμος, αυτόνομος, νομοσχέδιο, παράνομος.

Λύση

- Μια από τις κυριότερες μεταρρυθμίσεις του Λυκούργου, περίφημου Σπαρτιάτη **νομοθέτη**, ήταν η κοινή μόρφωση αγοριών και κοριτσιών.
- Οι Έλληνες είμαστε **κληρονόμοι** του αρχαίου πολιτισμού μας.
- Στις μεσογειακές χώρες συναντάμε όλο και λιγότερους **αυτόνομους** νέους, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.
- Το εργατικό **νομοσχέδιο** ψηφίστηκε στο σύνολό του, όμως απορρίφθηκαν κάποια άρθρα του.
- Η στάθμευση στο κέντρο της Αθήνας θεωρείται **παράνομη** και επιβάλλεται πρόστιμο.

ΘΕΜΑ 79ο: Ξενοφώντος Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

α) Να εξηγήσετε γιατί δεν είναι εύκολη η ειδολογική και η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα.

β) Σε ποια κριτήρια στηρίζεται η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα; (σελ.30)

3. α) επίπλους, δίκροτος, συλλέγω, διαφθείρομαι, κατέχω: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

Λύση

ἐπί + πλέω

δύο + κροτῶ

σύν + λέγω

διά + φθείρω

κατά + ἔχω

Μεθοδικό Φροντιστήριο

Βουλιαγμένης & Κύπρου 2, Αργυρούπολη, Τηλ: 210 99 40 999
Δ. Γούναρη 201, Γλυφάδα, Τηλ: 210 96 36 300

www.methodiko.net

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ἀπαγγέλλω γ) ανακοινώνω
2. ἐπίπλους στ) επιθετική κίνηση του στόλου
3. αὐτόθεν ε) από αυτό το μέρος
4. ἀνάγομαι β) βγαίνω από το λιμάνι στην ανοιχτή θάλασσα
5. συλλέγω δ) συγκεντρώνω

ΘΕΜΑ 80ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Σε ποιες κατηγορίες κατατάσσονται τα έργα του Ξενοφόντα; Να γράψετε δύο τίτλους έργων από κάθε κατηγορία. (σελ 31)
3. α) **ιδών, παντελῶς, πλήρεις, κατασχών, μεγάλα:** Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

ιδών: ενόραση, αντιπρόσωπος, οφθαλμός, συνοπτικός

παντελῶς: τελεία, αποτέλεσμα, συντελεστής, ανιδιοτέλεια

πλήρεις: πληρότητα, πλήθος, πλεονασμός, πολυτεχνείο

κατασχών: σχήμα, σχεδόν, σχολείο, αποχή, υπόσχεση

μεγάλα: υπερμεγέθης, μεγαλοφυΐα, μεγαλεπήβολος, μεγέθυνση

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

β) Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα προς τους ρηματικούς τύπους βοηθεῖν και ἔλαβε (Α΄ στήλη): βοηθός, βοήθεια, λῆμμα, λημμάτιον, λῆψις ουσιαστικά με την κατηγορία στην οποία ανήκουν (Β΄ στήλη). Μία κατηγορία περισσεύει.

Λύση

1. βοηθός ε) πρόσωπο που ενεργεί
2. λῆμμα γ) αποτέλεσμα ενέργειας
3. λῆψις α) ενέργεια ή κατάσταση
4. λημμάτιον β) υποκοριστικό
5. βοήθεια α) ενέργεια ή κατάσταση

ΘΕΜΑ 81ο: Θουκυδίδου Ἱστορίαι, 3, 70, 3-6.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Τι είναι οι δημηγορίες και ποια η σημασία τους για την επιστημονική ανάλυση των ιστορικών γεγονότων; (σελ 24)

3. α) ειρκτή, παράταξη, τυχερός, υπαγωγή, επίκειται: Με τις λέξεις που σας δίδονται (οι οποίες είναι ομόρριζες με λέξεις του κειμένου) να σχηματίσετε από μία πρόταση στη νέα ελληνική γλώσσα.

Λύση

- Η υπόθεση οδήγησε ενώπιον του ακροατηρίου στο δικαστήριο αλλά και στην **ειρκτή** με πολυετείς ποινές πολλούς εκ των κατηγορουμένων.
- Η δημοκρατική **παράταξη** επεδίωκε την ένταξη της Κέρκυρας στην Αθηναϊκή ηγεμονία.
- Στάθηκε τυχερός στη ζωή του· έχει πολλούς φίλους πρόθυμους να βοηθήσουν ανά πάσα στιγμή τους χρειαστεί.
- Απόφαση του πρωθυπουργού ήταν η υπαγωγή των κοινωνικών ασφαλίσεων στο Υπουργείο Εργασίας.
- Μετά από τις τελευταίες δηλώσεις επίκειται πολιτική θύελλα.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

β) καταδουλοῦν, τέμνειν, ξυνίσταντο, λαβόντες, νομίζειν : Να γράψετε από μία ομόρριξη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

καταδουλοῦν: υποδούλωση, δουλεμπόριο

τέμνειν: τομή, τομέας

ξυνίσταντο: διάστημα, στάση

λαβόντες: λάφυρο, λήψη

νομίζειν: νόμος, νόμισμα

ΘΕΜΑ 82ο: Ξενοφώντος Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Να αναφέρετε τα Διδακτικά έργα του Ξενοφώντα και να δώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο δύο έργων αυτής της κατηγορίας. (σελ.31)

3. α) Να σχηματίστε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Λύση

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
ἔφυγον	-άς	φυγάς
ἀνήχθησαν	-ή	ἀναγωγή
διεφθαρμένων	-ά	διαφθορά
ἔλαβεν	-ις	λήμις
ἀπαγγελοῦσα	-ία	ἀπαγγελία

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με τη συνώνυμή της στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. συλλέγω δ) συνάγω
2. βοηθῶ ε) ἐπικουρῶ
3. γινώσκω ζ) ἐπίσταμαι
4. φεύγω β) ἀπέρχομαι
5. διαφθείρω α) καταστρέφω

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 83ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Από την περιγραφή ποιων γεγονότων αναδεικνύεται η ικανότητα του Ξενοφόντα να ζωντανεύει με δραματική ένταση μεμονωμένες εντυπωσιακές σκηνές; (σελ 32)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ταχίστη ζ) βραδυτάτη
2. κενή στ) πλήρης
3. άποπλέω α) καταπλέω
4. πλεῖστος β) ὀλίγιστος
5. μεγάλα γ) μικρά

β) ναῦς, ἀνήχθησαν, ἰστία, ἀπέπλευσε, ἀπαγγελοῦσα: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

ναῦς: ναυπηγός, ναύσταθμος

ἀνήχθησαν: συναγωνιστής, αγωνία

ἰστία: επιστήμη, ανάστημα

ἀπέπλευσε: πλοιοκτήτης, πλεύση

ἀπαγγελοῦσα: αγγελιαφόρος, εισαγγελέας

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 84ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 70, 3-6.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Με ποιον τρόπο χρονολογεί τα ιστορικά γεγονότα ο Θουκυδίδης; (σελ 25)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την αντώνυμή της στη Β΄ στήλη (δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν):

Λύση

1. καταδουλω ε) ἐλευθερῶ
2. ὀλίγος δ) πολὺς
3. πλούσιος α) πένης
4. φίλος ζ) ἐχθρός
5. ἐσέρχομαι γ) ἐξέρχομαι

β) Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα προς τις λέξεις τέμνειν, λέγοντες (Α΄ στήλη) ουσιαστικά: τμήσις, τμήμα, υλοτόμος, λόγος, λογογράφος με την κατηγορία στην οποία ανήκουν (Β΄ στήλη). Δύο κατηγορίες περισσεύουν.

Λύση

1. τμήσις α) ενέργεια ή κατάσταση
2. τμήμα δ) αποτέλεσμα ενέργειας
3. υλοτόμος ε) πρόσωπο που ενεργεί
4. λόγος δ) αποτέλεσμα ενέργειας
5. λογογράφος ε) πρόσωπο που ενεργεί

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 85ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ποιες συνέπειες έχει, κατά τον Ξενοφόντα, η ασέβεια προς τους θεούς στην εξέλιξη των ιστορικών γεγονότων; (σελ 32)

3. α) Να σχηματίστε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
ἔφυγον	-άς	φυγάς
ἀνήχθησαν	-ή	ἀναγωγή
διεφθαρμένων	-ά	διαφθορά
ἔλαβε	-ις	λήψις
ἀπαγελοῦσα	-ία	ἀπαγελλία

β) συμπλήρωμα, παραλήπτης, γεωμετρία, διαφυγή, ιστός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

Συμπλήρωμα: πλήρεις

Παραλήπτης: ἔλαβε

Γεωμετρία: γῆ

Διαφυγή: ἔφυγον

Ιστός: ιστία

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 86ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ποια δημοφιλέστερα έργα του Ξενοφόντα χρησιμοποιήθηκαν ως διδακτικά βιβλία από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα και για ποιους λόγους; (σελ 31)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. αποπλέω δ) εισπλέω
2. μεγάλα α) μικρά
3. πλεῖστος στ) ὀλίγιστος
4. πλήρης ε) κενός
5. ανάγομαι γ) ὀρμίζομαι

β) ἔχων, ἰδών, ἔλαβε, πράγματα, μεγάλα: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

ἔχων: ενοχή, πλεονεξία

ἰδών: πρόσωπο, οφθαλμός

ἔλαβε: αντίληψη, συλλαβή

πράγματα: αδικοπραγία, πραγμάτωση

μεγάλα: μεγαλείο, μέγεθος

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 87ο: Θουκυδίδου Ίστορίαι, 3, 70, 3-6.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Τι επιδιώκει ο Θουκυδίδης με τη χρήση σύνθετων ρημάτων; Να αναφέρετε ένα παράδειγμα. (σελ. 26-27)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την ομόρριζή της στη Β΄ στήλη (δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν):

Λύση

1. ταξάμενοι ε) τάγμα
2. λαβόντες δ) κατάληψη
3. άναπείσειν α) πιθανός
4. άποφυγών β) φευγαλέος
5. χρήσασθαι ζ) χρήσιμος

β) Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με λέξεις (απλές ή σύνθετες) της νέας ελληνικής γλώσσας, ομόρριζες των ρημάτων που δίνονται σε παρένθεση.

Λύση

Οι Κερκυραίοι ήθελαν να πληρώσουν το πρόστιμο κατά δόσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα (τάττω).
Οι ολιγαρχικοί Κερκυραίοι κατηγόρησαν τον Πειθία ότι επιδίωκε την υποδούλωση της Κέρκυρας στους Αθηναίους (καταδουλώ).
Δεν ήταν συνεπής στην εξόφληση της δόσης του δανείου και του επιβλήθηκε πρόστιμο (όφλισκάνω).
Ο φίλος μου σήμερα ήταν πολύ τυχερός, κέρδισε στο λαχείο ένα μεγάλο χρηματικό ποσό (τυγχάνω).
Παρά την επιχειρηματολογία του, τελικά δεν ήταν ιδιαίτερα πειστικός, γι' αυτό και η πρότασή του απορρίφθηκε (πείθω.)

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 88ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Τι γνωρίζετε για τη συμμετοχή του Ξενοφόντα στην εκστρατεία του Κύρου; (σελ 29)

3. α) Να συνδέσετε κάθε ρήμα της Α΄ στήλης με το συνώνυμό του στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. βοηθῶ ε) ἐπικουρῶ
2. γινώσκω ζ) οἶδα
3. συλλέγω δ) συνάγω
4. συμπάρεμι α)συμπορεύομαι
5. ἀποπλέω γ) ἐκπλέω

β) πλήρεις, ἄνδρας, συνέλεξεν, ἔφυγον, ἔγνω: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

Πλήρεις: πληρότητα, εκπλήρωση

ἄνδρας: ανδρεία, ανδρόγυνο

συνέλεξεν: βαθμολογία, αντίλογος

ἔφυγον: πρόσφυγας, διαφυγή

ἔγνω: ανάγνωση, αυτογνωσία

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 89ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ποιες ήταν οι σχέσεις του Ξενοφόντα με την πόλη της Σπάρτης; (σελ 29-30)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή τους στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ταχίστη στ)βραδυτάτη

2. μεγάλα δ) μικρά

3. πλήρης α) κενή

4. φεύγω ζ) έρχομαι

5. γινώσκω γ) άγνοώ

β) επιτάχυνση, πλοηγός, γαιοκτήμονας, ιστιοφόρο, ναύλος: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

Επιτάχυνση: ταχίστην

Πλοηγός: πλεῖν

Γαιοκτήμονας: γῆ

Ιστιοφόρο: ιστία

Ναύλος: νεῶν

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 90ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 70, 3-6.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. α) Ποια ήταν η άποψη του Θουκυδίδη για τη στρατηγική του Περικλή;
β) Ποιες ήταν οι συνέπειες του λοιμού και πώς επηρέασε την πολιτική κατάσταση της Αθήνας;

(σελ 18)

3. Να γράψετε από ένα ομόρριζο ουσιαστικό (Β΄ στήλη) και επίθετο (Γ΄ στήλη) (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμιά από τις λέξεις της Α΄ στήλης.

Λύση

Α΄ ΣΤΗΛΗ Β΄ ΣΤΗΛΗ Γ΄ ΣΤΗΛΗ

Λέξεις Ουσιαστικά Επίθετα

ἀναπείσειν πειθώ πειθήνιος

ἀποδώσιν έκδοση δοτός

λέγοντες λόγος λογικός

ἐχθρούς ἐχθρα εχθρικός

νόμῳ νόμος παράνομος

ΘΕΜΑ 91ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Να κατατάξετε κατά χρονική σειρά τα ακόλουθα βιογραφικά στοιχεία του Ξενοφώντα:

Λύση

β) Μεγάλωσε σε εύπορη οικογένεια στον Δήμο της Ερχιάς Αττικής.

δ) Υπηρέτησε στο σώμα των ιππέων της πατρίδας του, της Αθήνας.

α) Συμμετείχε ως μισθοφόρος στο στράτευμα του Κύρου κατά του αδελφού του Αρταξέρξη.

ε) Οδήγησε τους Έλληνες μισθοφόρους (τους Μυρίους) από τα βάθη της Ασίας στην πατρίδα τους.

γ) Ακολούθησε τον Σπαρτιάτη βασιλιά Αγησίλαο στη μάχη της Κορωνείας.

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ναῦς ζ) νηοπομπή

2. ἐσήμανεν γ) σημασία

3. ἔλαβεν δ) κατάληψη

4. ἰδών β) είδος

5. ἀνήχθησαν στ) αναγωγή

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Λύση

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
πλεῖν	-ις	πλεῦσις
ἐσήμανεν	-μα	σῆμα
συνέλεξεν	-ή	συλλογή
βοηθεῖν	-ός	βοηθός
ἀπαγγελοῦσα	-ία	ἀπαγγελία

ΘΕΜΑ 92ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Να εξηγήσετε γιατί οι Αθηναίοι εξόρισαν τον Ξενοφώντα από την πατρίδα του (394 π.Χ.) και γιατί, πολύ αργότερα (365 π.Χ.), ανακάλεσαν αυτή τους την απόφαση. (σελ 29-30)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ἔγνω ζ) αναγνώστης
2. παντελῶς στ) ατέλεια
3. πράγματα ε) άπρακτος
4. κράτος α) επικράτηση
5. κατασχών β) σχεδόν

β) Να σχηματίσετε από τις παρακάτω λέξεις παράγωγα επίθετα της αρχαίας ελληνικής με τις κατάληξεις που δίνονται.

Λύση

λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
ἄκραν	-αῖος	ἀκραῖος
πεζόν	-ικός	πεζικός
κράτος	-αῖος	κραταιός
ἄλλαι	-οῖος	ἄλλοῖος
ἄνδρας	-εῖος	ἄνδρεῖος

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 94ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

α) Να εξηγήσετε γιατί δεν είναι εύκολη η ειδολογική και η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα.

β) Σε ποια κριτήρια στηρίζεται η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα;

(σελ.30)

3. α) **ἐπίπλους, δίκροτος, συλλέγω, διαφθείρομαι, κατέχω:** Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

Λύση

ἐπί + πλέω

δύο + κροτῶ

σύν + λέγω

διά + φθείρω

κατά + ἔχω

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ἀπαγγέλλω γ) ανακοινώνω
2. ἐπίπλους στ) επιθετική κίνηση του στόλου
3. αὐτόθεν ε) από αυτό το μέρος
4. ἀνάγομαι β) βγαίνω από το λιμάνι στην ανοιχτή θάλασσα
5. συλλέγω δ) συγκεντρώνω

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 95ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Να αναφέρετε τα Ιστορικά έργα του Ξενοφώντα και να δώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο δύο έργων αυτής της κατηγορίας. (σελ 31)

3. α) ιδών, παντελῶς, πλήρεις, κατασχών, μεγάλα: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

ιδών ιδανικό

παντελῶς εντελέχεια

πλήρεις πλεονασμός

κατασχών εποχή

μεγάλα μεγαλοσύνη

β) Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα προς τους ρηματικούς τύπους βοηθεῖν και ἔλαβε (Α' στήλη): βοηθός, βοήθημα, βοήθεια, λῆμμα, λῆψις ουσιαστικά με την κατηγορία στην οποία ανήκουν (Β' στήλη) (δύο κατηγορίες περισσεύουν).

Λύση

1. βοηθός ε) πρόσωπο που ενεργεί
2. λῆμμα γ) αποτέλεσμα ενέργειας
3. λῆψις α) ενέργεια ή κατάσταση
4. βοήθημα γ) αποτέλεσμα ενέργειας
5. βοήθεια α) ενέργεια ή κατάσταση

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 97ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ο Ξενοφών είχε τη φιλοδοξία να συνεχίσει το έργο του Θουκυδίδη. Πόσο επιτυχη-μένη θεωρείται η προσπάθειά του; (σελ 31-32)

3. α) Να σχηματίστε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Λύση

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
ἔφυγον	-άς	φυγάς
ἀνήχθησαν	-ή	ἀναγωγή
διεφθαρμένων	-ά	διαφθορά
ἔλαβε	-ις	λήϊσις
ἀπαγγελοῦσα	-ία	ἀπαγγελία

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη συνώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. συλλέγω δ) συνάγω
2. βοηθῶ ε) ἐπικουρῶ
3. γινώσκω ζ) ἐπίσταμαι
4. φεύγω β) ἀπέρχομαι
5. διαφθείρω α) καταστρέφω

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 98ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Πώς αναδεικνύεται η πίστη του Ξενοφόντα σε υψηλές αξίες; (σελ 32)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ταχίστη ζ) βραδυνάτη
2. κενή στ) πλήρης
3. αποπλέω α) καταπλέω
4. πλεϊστος β) ολίγιστος
5. μεγάλα γ) μικρά

β) ναῦς, ἀνήχθησαν, **ιστία**, ἀπέπλευσε, ἀπαγγελοῦσα: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

ναῦς: επίγειο

ἀνήχθησαν: καταγωγή

ιστία: αποστασία

ἀπέπλευσε: πλωτάρχης

ἀπαγγελοῦσα: καταγγελία

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 99ο: Θουκυδίδου Ίστορίαι, 3, 71-72.

Β' Παρατηρήσεις

2. Πώς απαντά ο Θουκυδίδης στο πρόβλημα που αφορά την ηγεμονική δύναμη της Αθήνας; (σελ 20)

3. α) νεώριο, νεωτερισμός, σύλληψη, φυγάδευση, άφιξη: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

Νεώριο: νηϊ

Νεωτερισμός: νεωτερίζοντας

Σύλληψη: ξυλλαβόντες

Φυγάδευση: καταφεύγει

Άφιξη: Άφικομένης

β) συγκαλῶ, μηδέτερος, ξυμφέρω, άνεπιτήδειος, ξυλλαμβάνω: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Σύν + καλέω-ῶ

Μηδεῖς + ἕτερος

Σύν + φέρω

ἀ στερητ. + ἐπιτήδειος > ἐπιτήδες < ἐπί τάδε ἢ τῆδε

σύν + λαμβάνω

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 100ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. α) Πώς αξιολογήθηκε το έργο του Ξενοφώντα στην Αλεξανδρινή και τη Ρωμαϊκή εποχή;

β) Σε ποια κατηγορία των έργων του Ξενοφώντα ανήκουν τα Έλληνικά και σε ποια χρονική περίοδο αναφέρονται; (σελ 32-33)

3. α) Να σχηματίστε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Λύση

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
ἔφυγον	-άς	φυγάς
ἀνήχθησαν	-ή	ἀναγωγή
διεφθαρμένων	-ά	διαφθορά
ἔλαβε	-ις	λήψις
ἀπαγγελοῦσα	-ία	ἀπαγγελία

β) συμπλήρωμα, παραλήπτης, γεωμετρία, διαφυγή, ιστός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

πλήρεις, ἔλαβεν, γῆ, φεύγων, ιστία

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 101ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. α) Σε ποια κατηγορία των έργων του Ξενοφόντα ανήκουν τα Έλληνικά και σε ποια χρονική περίοδο αναφέρονται;

β) Να αναφέρετε τους τίτλους των υπολοίπων έργων του Ξενοφόντα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία με τα Έλληνικά. (σελ 33)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. αποπλέω δ) εισπλέω

2. μεγάλα α) μικρά

3. πλειστος στ) ολίγιστος

4. πλήρης ε) κενή

5. ανάγομαι γ) όρμίζομαι

β) έχων, ιδών, πράγματα, έλαβε, μεγάλα: Να γράψετε από μία ομόρριξη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

Πλεονεξία, ιδεατός, εισπραξη, εργολάβος, μεγαλοδικηγόρος

ΘΕΜΑ 102ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 71-72.

Β' Παρατηρήσεις

2. Πώς η λογική και η τύχη, κατά τον Θουκυδίδη, επηρεάζουν τις ιστορικές εξελίξεις; (σελ 21)
3. α) Να συνδέσετε τις λέξεις-φράσεις της Α' στήλης με τη σημασία τους στη Β' στήλη (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν):

Λύση

1. ξυγκαλῶ ζ) καλώ σε συνέλευση
2. νεωτερίζω δ) υποκινώ σε στάση
3. τὰ μετέωρα τῆς πόλεως στ) τα ψηλά και οχυρά μέρη της πόλης
4. οὔπερ β) εκεί ακριβώς όπου
5. ἡσυχάζω α) μένω ουδέτερος

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την συνώνυμή της στη Β' στήλη (δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν):

Λύση

1. δρῶ ζ) πράττω
2. ἀφικνοῦμαι ε) ἔρχομαι
3. λέγω α) φημί
4. πολέμιος β) ἐναντίος
5. βέλτιστος γ) ἄριστος

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 103ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ποιες στρατιωτικές υπηρεσίες προσέφερε ο Ξενοφών στον Αγησίλαο; (σελ 29)

3. α) Να συνδέσετε κάθε ρήμα της Α' στήλης με το συνώνυμό του της Β' στήλης. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. βοηθῶ ε) ἐπικουρῶ
2. γινώσκω ζ) οἶδα
3. συλλέγω δ) συνάγω
4. συμπάρειμι α)συμπορεύομαι
5. ἀποπλέω γ) ἐκπλέω

β) πλήρεις, ἄνδρας, συνέλεξεν, ἔφυγον, ἔγνω: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

Πλήρωμα, επάνδρωση, απολογητής, διαφυγή, αυτογνωσία

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 104ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 28-29.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Αθηναίους στην άρση του ψηφίσματος της εξορίας του Ξενοφώντα; (σελ 30)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή τους στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν:

Λύση

1. ταχίστη στ) βραδυτάτη
2. μεγάλα δ) μικρά
3. πλήρης α) κενή
4. φεύγω ζ) ἔρχομαι
5. γινώσκω γ) ἄγνοῶ

β) επιτάχυνση, πλοηγός, γαιοκτήμονας, ιστιοφόρο, ναύλος: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

ταχίστην, επίπλουν, γῆ, ιστία, ναυσί

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 105ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 71-72.

Β΄ Παρατηρήσεις

2. Ποια είναι τα γνωρίσματα του ηγέτη που χαρακτηρίζουν την πολιτική φυσιογνωμία του Περικλή; (σελ 21-22)

3. α) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α΄ στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β΄ στήλη.

Λύση

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ	Γ΄ ΣΤΗΛΗ
λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
ἀγορά	-αῖος	ἀγοραῖος
δῆμος	-ιος	δήμιος
γνώμη	-ικός	γνωμικός
πρᾶγμα	-ικός	πραγματικός
νύξ	-ινός	νυκτερινός

β) κατάληψη, ευπιστία, παράθεση, επινίκια, ἴδρυμα: Να συνδέσετε τις παρα-πάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες ἔχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

ξυλλαβόντες, ἔπεισαν, κατέθεντο, ἐνίκησαν, ἰδρύθη

ΘΕΜΑ 106ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 30-32.

Β' Παρατηρήσεις

2. Να κατατάξετε κατά χρονική σειρά τα ακόλουθα βιογραφικά στοιχεία του Ξενοφόντα:

Λύση

β) Εξορίστηκε από την πατρίδα του, την Αθήνα.

α) Εγκαταστάθηκε στον Σκιλλούντα της Ολυμπίας, όπου ασχολήθηκε με το συγγραφικό του έργο.

γ) Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το κτήμα του, στον Σκιλλούντα, και να μετακομίσει στην Κόρινθο.

δ) Οι Αθηναίοι επέτρεψαν στον Ξενοφόντα να επαναπατριστεί, μετά από την άρση του ψηφίσματος για εξορία.

ε) Έστειλε τους γιους του Γρύλλο και Διόδωρο να υπηρετήσουν στον αθηναϊκό στρατό.

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ναῦς ζ) ναύλος

2. κατειργάσατο δ) ανεργία

3. ἔλαβε γ) ανάληψη

4. ἔπεμψε β) εκπομπή

5. ἀπήγαγεν στ) αγωγή

β) Να σχηματίστε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
κατειργάσατο	-τήριον	ἐργαστήριον
βουλευέσθαι	-μα	βούλευμα
παρενενομήκεσαν	-ία	παρανομία
ἔπεμψε	-ή	πομπή
ἀφικόμενος	-ις	ἄφιξις

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 107ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 30-32.

Β' Παρατηρήσεις

2. Τι γνωρίζετε για τη μόρφωση του Ξενοφώντα και ποιες ιστορικές μορφές άσκησαν επίδραση στην προσωπικότητα και τις ιδέες του; (σελ 29)

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Λύση

1. ἀποκόπτειν ε) κόμμα
2. κατακρημνίσειαν γ) γκρεμός
3. βουλευέσθαι ζ) διαβούλευση
4. διέφθειρεν β) άφθαρτος
5. ἀποκτείναι δ) πατροκτόνος

β) Να σχηματίσετε παράγωγα επίθετα της αρχαίας ελληνικής με τις κατάληξεις που δίνονται.\

Λύση

λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
ληστής	-ικός	ληστικός
ήμέρα	-ήσιος	ήμερήσιος
πᾶς	-οῖος	παντοῖος
άνήρ	-εῖος	άνδρεῖος
στρατηγός	-ικός	στρατηγικός

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 63ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 70, 3-6.

Β' Παρατηρήσεις

2. Ποιες συνέπειες είχε για τον ίδιο τον Θουκυδίδη η αποτυχία του ως στρατηγού στην Αμφίπολη (424 π.Χ.); (σελ 19)

3. α) ἀποδῶσιν, προειστήκει, ὀφλόντων, ἄνδρας, ταξάμενοι : Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

Ανέκδοτο, στασιμότητα, εξόφληση, ανδροκρατία, ευταξία

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Λύση

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
ὑπάγουσιν	-ή	ἀγωγή
κατέφυγον	-άς	φυγάς
λαβόντες	-ις	λήψις
τέμνειν	-μα	τμήμα
λέγοντες	-ος	λόγος

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ΘΕΜΑ 64ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 25-27.

Β' Παρατηρήσεις

2. Τι γνωρίζετε για τη μόρφωση του Ξενοφόντα και ποιες ιστορικές μορφές άσκησαν επίδραση στην προσωπικότητα και τις ιδέες του; (σελ 29)

3. α) ιδέα, διασκέδαση, άρση, ελλιμενισμός, τελωνείο: Να συνδέσετε τις παρα-πάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Λύση

κατιδών, έσκεδασμένους, ἄραι, λιμένι, ὠνούμενοι

β) φημί, παραινῶ, βούλομαι, πλοῦς, ποιῶ: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Λύση

Προφήτης, παραίνεση, βούληση, πλοίο, ποίημα

ΘΕΜΑ 180ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 74, 1-3.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίνεται ...ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἥπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς ... ἐν φυλακῇ ἦσαν.

Μονάδες 30

2. Από πού προκύπτει ὅτι ο Θουκυδίδης ἐζήσε ἕως το τέλος του Πελοποννησιακοῦ πολέμου;

Μονάδες 10

3. α) **χρήματα, ἐκινδύνευσε, ἐπίφορος, ἡσυχάσαντες, λαθόντες:** Να γράψετε ἀπὸ μία ομόρριζη λέξη, ἀπλή ἢ σύνθετη, τῆς ἀρχαίας ἢ τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσας γιὰ καθεμία ἀπὸ τὶς παραπάνω λέξεις τοῦ κειμένου.

Απάντηση:

χρήματα: χρήση, ἀχρηστος

ἐκινδύνευσε: κίνδυνος, κινδυνολόγος

ἐπίφορος: φόρος, φόρεμα, φορτικός, φαρέτρα, αὐτόφωρο, φαρέτρα

ἡσυχάσαντες: ησυχία, εφησυχασμός

λαθόντες: λάθος, λαθραῖος, λήθη, λησμονιά, ἀλήθεια

Μονάδες 5

β) Να σχηματίσετε γιὰ καθεμία ἀπὸ τὶς λέξεις τῆς **A'** στήλης ἓνα παράγωγο ἐπίθετο (**Γ'** στήλη) τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσας με τὴν κατάληξη που δίνεται στὴ **B'** στήλη.

Απάντηση:

Επίθετα παράγωγα ἀπὸ ὀνόματα		
A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ	Γ' ΣΤΗΛΗ
λέξεις	κατάληξη	παράγωγο ἐπίθετο
<i>κράτος</i>	-αῖός	κραταιός
<i>φύσις</i>	-ικός	φυσικός
<i>ἄνεμος</i>	-όεις	ἀνεμόεις
<i>δειλη</i>	-ινός	δειλινός, δειλινός
<i>μάχη</i>	-ιμος	μάχιμος

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 182ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους*

Μονάδες 30

2. Να αναφέρετε τα Ιστορικά έργα του Ξενοφώντα και να δώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο δύο έργων αυτής της κατηγορίας.

Μονάδες 10

3. α) *ἀντέχω, ἐπιλείπω, ἀπαγγέλλω, αὐτοκράτωρ, ἐξαιρώ* : Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

Απάντηση:

ἀντέχω: < ἀντί + ἔχω

ἐπιλείπω: < ἐπί + λείπω

ἀπαγγέλλω: < ἀπό + ἀγγέλλω

αὐτοκράτωρ: < αὐτός (=ο ἴδιος) + κρατέω-ῶ (=εξουσιάζω)

ἐξαιρώ: < ἐκ + αἰρέω-ῶ

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη.
Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. ἤξει	α) να υποδουλώσουν
2. ἐξανδραποδίσασθαι	β) υπεύθυνος, αρμόδιος
3. τέως	γ) εκλέχτηκε
4. ἠρέθη	δ) θα επιστρέψει
5. κύριος	ε) δούλος
	στ) αφαιρέθηκε
	ζ) ως τότε

Απάντηση:

1 – δ

2 – α

3 – ζ

4 – γ

5 – β

(περισσεύουν: ε, στ)

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 183ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 75, 1-4.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ... ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον , εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε , διέφθειραν ἄν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρήφους... ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι*.

Μονάδες 30

2. Με ποιες μεθόδους ο Θουκυδίδης διερευνά γεγονότα παλαιότερα του Πελοποννησιακού πολέμου;

Μονάδες 10

3. α) *ἐπιγιγνομένη, βοηθῶν, ἔπρασσε, πείθει, ἔμειναν*. Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Απάντηση:

ἐπιγιγνομένη: γένος, γενέθλια, γονιός, γνήσιος

βοηθῶν: βοήθεια, αβοήθητος

ἔπρασσε: πράξη, πράγμα, πρακτικός, απραγματοποίητος

πείθει: πειθῶ, πειθήνιος, πεποίθηση, πιθανός, πειστικός, πίστη

ἔμειναν: μόνος, μοναχός, μοναστήρι

Μονάδες 5

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Απάντηση:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
<i>κρίναι</i>	-ής	ὁ κριτής
<i>πληρώσαντες</i>	-μα	τό πλήρωμα
<i>κατέλεγον</i>	-ος	ὁ κατάλογος
<i>άνιστη</i>	-ις	ἡ ἀνάστασις
<i>Ξυμπέμψειν</i>	-ή	ἡ (ἀπο)πομπή

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 184ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους*
Μονάδες 30
2. Ο Ξενοφών είχε τη φιλοδοξία να συνεχίσει το έργο του Θουκυδίδη. Πόσο επιτυχημένη θεωρείται η προσπάθειά του;
Μονάδες 10
3. α) *πέμψαι, ἀντέχουσιν, ἐπιλελοιπέναι, ὁμολογήσειν, ἀγγελοῦντα*: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Απάντηση:

πέμψαι: πομπή, νηοπομπή, αποδιοπομπαίος

ἀντέχουσιν: σχέση, σχήμα, σχολείο, ισχύς, ανοχή

ἐπιλελοιπέναι: ἔλλειμμα, διάλειμμα, παράλειψη, υπόλοιπο, λιποβαρής, ελλιπής

ὁμολογήσειν: ομόνοια /λόγος, λεξιλόγιο, λεκτικός, διάλογος

ἀγγελοῦντα: αγγελία, αγγελιαφόρος, διάγγελμα

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της **A'** στήλης με τη συνώνυμή της στη **B'** στήλη. Δύο στοιχεία της **B'** στήλης περισσεύουν.

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. οἶδα	α) βουλευόμαι
2. βούλομαι	β) προσάπτω
3. κελεύω	γ) ἔρχομαι
4. ἤκω	δ) ἐπιθυμῶ
5. πέμπω	ε) ὀρῶ
	στ) στέλλω
	ζ) ἐπίσταμαι

Απάντηση:

1 – ζ

2 – δ

3 – β

4 – γ

5 – στ

(περισσεύουν: α, ε)

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 185ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους*
Μονάδες 30
2. Πῶς αναδεικνύεται ἡ πίστη τοῦ Ξενοφώντα σε υψηλές ἀξίες;
Μονάδες 10
3. **α) ἔπος, εἶδηση, σχέση, παρατήρηση, παράλειψη:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις τοῦ κειμένου με τις οποίες ἔχουν ετυμολογική συγγένεια.

Απάντηση:

ἔπος: εἶπεν, λέγοι, εἶπαν, ἀντέλεγον

εἶδηση: εἰδῶς

σχέση: ἀντέχουσι, κατέχοι

παρατήρηση: ἐπιτηρῶν

παράλειψη: ἐπιλελοιπεναι

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη τῆς **A'** στήλης με τὴ συνώνυμή τῆς στὴ **B'** στήλη. Δύο στοιχεῖα τῆς **B'** στήλης περισσεύουν.

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. οἶδα	α) βουλευόμεαι
2. βούλομαι	β) προστάττω
3. κελεύω	γ) ἔρχομαι
4. ἤκω	δ) ἐπιθυμῶ
5. πέμπω	ε) ὀρώ
	στ) στέλλω
	ζ) ἐπίσταμαι

Απάντηση:

1 – ζ

2 – δ

3 – β

4 – γ

5 – στ

(περισσεύουν: α, ε)

Μονάδες 5

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τῇ δὲ ἐπιγινομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ... ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τῇ δὲ ἐπιγινομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέ-φους... ἔμελλεν ἀποπλεύσασθαι*.

Μονάδες 30

2. Πώς απαντά ο Θουκυδίδης στο πρόβλημα που αφορά την ηγεμονική δύναμη της Αθήνας;

Μονάδες 10

3. α) **κριτής, κρίσις, πράγμα, πράκτωρ, πράξις**: Να κατατάξετε τις παραπάνω ομόρριζες προς τους ρηματικούς τύπους **κρίναι** και **ἐπράσσει** λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει η καθεμία.

Απάντηση:

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας
κρίσις	κριτής	πράγμα
πράξις	πράκτωρ	

Μονάδες 5

β) **στρατηγός, ξύμβασις, φίλος, προστάτης, κίνησις**: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Απάντηση:

στρατηγός: στρατηγέω-ῶ, στρώννυμι / ἄγω

ξύμβασις: βαίνω, ξυμβαίνει, βιβάζω

φίλος: φιλέω-ῶ (=αγαπώ, συνηθίζω)

προστάτης: προστάττω

κίνησις: κινέω-ῶ

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 187ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους*

Μονάδες 30

2. α) Πῶς αξιολογήθηκε το ἔργο του Ξενοφώντα στην Αλεξανδρινή και στη Ρωμαϊκή εποχή;

β) Σε ποια κατηγορία των ἔργων του Ξενοφώντα ἀνήκουν τα Ἑλληνικά και σε ποια χρονική περίοδο αναφέρονται;

Μονάδες 10

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. ἀντιλέγω	α) ἀπίστια
2. εἰρήνη	β) ἐλευθερῶ
3. πίστις	γ) συμφωνῶ
4. ἦκω	δ) πειθῶ
5. ἐξανδραποδίζομα	ε) πόλεμος
	στ) ἀπέρχομαι
	ζ) ἔρχομαι

Απάντηση:

1 – γ

2 – ε

3 – α

4 – στ

5 – β

(περισσεύουν: δ, ζ)

Μονάδες 5

β) *πίστεως, ἐπιτηρῶν, λέγοι, ἐρωτώμενοι, σπένδεσθαι*. Να γράψετε από μια ομόρριζη λέξη (απλή σύνθετη) της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις.

Απάντηση:

πίστεως: πιθανός, πειθῶ, πειστικός, πεποίθηση

ἐπιτηρῶν: δια/ἐπιτήρηση, επιτηρητής

λέγοι: λόγος, λεξιλόγιο, λεκτικός, διάλογος

ἐρωτώμενοι: προστάττω

σπένδεσθαι: σπονδή, άσπονδος

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 188ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους.*

Μονάδες 30

2. α) Σε ποια κατηγορία των έργων του Ξενοφώντα ανήκουν τα Έλληνικά και σε ποια χρονική περίοδο αναφέρονται;

β)) Να αναφέρετε τους τίτλους των υπολοίπων έργων του Ξενοφώντα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία με τα Έλληνικά.

Μονάδες 10

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη συνώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. λέγω	α) θέλω
2. ἀπαγγέλλω	β) στέλλω
3. βούλομαι	γ) ἐπίσταμαι
4. κελεύω	δ) ἐξαιρώ
5. πέμπω	ε) φημί
	στ) ἀναγγέλλω
	ζ) προστάττω

Απάντηση:

1 – ε

2 – στ

3 – α

4 – ζ

5 – β

(περισσεύουν: γ,δ)

Μονάδες 5

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Απάντηση:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
βούλονται	-ις	ἡ βούλησις
ἐξανδραποδίσασθαι	-ός	ὁ ἐξανδραποδισμός
ἔπεμψεν	-ή	ἡ πομπή
ἀγγελοῦντα	-μα	τό (δι)ἄγγελμα
ἐκέλευον	-τής	ὁ κελευστής

Μονάδες 5

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ... ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους... ἔμελλεν ἀποπλεύσασθαι.*

Μονάδες 30

2. Πώς η λογική και η τύχη, κατά τον Θουκυδίδη, επηρεάζουν τις ιστορικές εξελίξεις;

Μονάδες 10

3. α) **νεώριο, δημότης, μελλοντικός, πειστικός, αποπομπή:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Απάντηση:

νεώριο: ναυσί, ναῦς

δημότης: δήμου, δήμος

μελλοντικός: ἔμελλεν

πειστικός: πείθουσιν, ἔπειθεν, ἀπιστία

αποπομπή: ξυμπέμψειν, ἀποπεμφθῶσιν

Μονάδες 5

β) **στρατηγός, ξύμβασις, ούκέτι, καταλείπω, ἀνίστημι:** Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Απάντηση:

στρατηγός: < στρατός + ἄγω

ξύμβασις: < σύν + βάσις < βαίνω

ούκέτι: < οὐκ + ἔτι (χρονικό επίρρημα = ἀκόμα, πια)

καταλείπω: < κατά + λείπω

ἀνίστημι: < ἀνά + ἴστημι

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 190ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους.*

Μονάδες 30

2. Ποιες στρατιωτικές υπηρεσίες προσέφερε ο Ξενοφών στον Αγησίλαο;

Μονάδες 10

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη ομόρριζή της στη Β' στήλη.
Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. βούλονται	α) περίλυπος
2. ἐπιλελοιπέναι	β) συνείδηση
3. εἰδῶς	γ) λεξικό
4. λέγοι	δ) ἄβουλος
5. σπένδεσθαι	ε) ελλιπής
	στ) σπονδή
	ζ) βουλιμία

Απάντηση:

1 – δ

2 – ε

3 – β

4 – γ

5 – στ

(περισσεύουν: α, ζ)

Μονάδες 5

β) *ἀντέχω, ἐπιτηρῶ, ἀπαγγέλλω, αὐτοκράτωρ, ἐξαιρῶ*: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Απάντηση:

ἀντέχω: < ἀντί + ἔχω

ἐπιτηρῶ: < ἐπί + τηρέω-ῶ

ἀπαγγέλλω: < ἀπό + ἀγγέλλω

αὐτοκράτωρ: < αὐτός (=ο ἴδιος) + κρατέω-ῶ (= εξουσιάζω)

ἐξαιρῶ: < ἐκ + αἰρέω-ῶ

Μονάδες 5

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους.*

Μονάδες 30

2. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Αθηναίους στην ἄρση του ψηφίσματος της εξορίας του Ξενοφώντα;

Μονάδες 10

3. **α) πομπός, πολιτικός, παραγγελία, καταφύγιο, ἐγκυρος.** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες ἔχουν ετυμολογική συγγένεια.

Απάντηση:

πομπός: πέμψαι, πεμφθείς, ἔπεμψεν

πολιτικός: πόλις

παραγγελία: ἀπήγγειλεν, ἀγγελοῦντα

καταφύγιο: φυγάδα

ἐγκυρος: κυρίους

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της **A'** στήλης με την αντώνυμή της στη **B'** στήλη. Δύο στοιχεία της **B'** στήλης περισσεύουν.

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. οἶδα	α) ἀπιστία
2. εἰρήνη	β) ἐλευθερώ
3. πίστις	γ) ἀγνοῶ
4. ἦκω	δ) πειθῶ
5. ἐξανδραποδίζομαι	ε) πόλεμος
	στ) ἀπέρχομαι
	ζ) ἔρχομαι

Απάντηση:

1 – γ

2 – ε

3 – α

4 – στ

5 – β

(περισσεύουν: δ, ζ)

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 192ο: Θουκυδίδου Ίστορία, 3, 75, 1-4.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ... ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους... ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι.*

Μονάδες 30

2. Ποια είναι τα γνωρίσματα του ηγέτη που χαρακτηρίζουν την πολιτική φυσιογνωμία του Περικλή;

Μονάδες 10

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της **A'** στήλης με την σημασία της στη **B'** στήλη. (δύο στοιχεία της **B'** στήλης περισσεύουν).

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. <i>ξύμβασις</i>	α) <i>συμφωνώ, συναινῶ</i>
2. <i>ξυγχωρῶ</i>	β) <i>παρηγορῶ, καθησυχάζω</i>
3. <i>παρὰμυθοῦμαι</i>	γ) <i>φοβούμαι</i>
4. <i>πρόφασις</i>	δ) <i>παραδίδω</i>
5. <i>δέδοικα</i>	ε) <i>συμφωνία, συνθήκη</i>
	στ) <i>φανέρωση</i>
	ζ) <i>δικαιολογία</i>

Απάντηση:

1 – ε

2 – α

3 – β

4 – ζ

5 – γ

(περισσεύουν: δ, στ)

Μονάδες 5

β) *ποιησαμένους, πράξας, καταλιπεῖν, πληρώσαντες, ἔλαβε*: Να γράψετε από μια ομόρριζη λέξη (απλή σύνθετη) της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις.

Απάντηση:

ποιησαμένους: ποίηση, ποίημα, ποιητικός, απραγματοποίητος

πράξας: πράξη, πράγμα, πρακτικός, απραξία, απραγματοποίητος

καταλιπεῖν: ἔλλειμμα, διάλειμμα, παράλειψη, υπόλοιπο, λιποβαρής, ελλιπής

πληρώσαντες: πλήρωμα, εκπλήρωση, απλήρωτος, πλήθος, πλήρης, πλησιονή

ἔλαβε: λαβή, λάβαρο, λάφυρο, λήψη, παραλήπτης, λήμμα

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 193ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδουσι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων...ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους.*

Μονάδες 30

2. Οι Αθηναῖοι με ψήφισμά τους εξόρισαν τον Ξενοφώντα, επειδή:

- α) αρνήθηκε να υπηρετήσει στον αθηναϊκό στρατό,
- β) κατατάχτηκε ως μισθοφόρος στον στρατό του Κύρου, στη Μ. Ασία,
- γ) ανήκε στην τάξη των ιππέων και συναναστρεφόταν με τον Σωκράτη,
- δ) στη μάχη της Κορωνείας (494 π.Χ.), παρατάχτηκε με τον βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαο εναντίον της πατρίδας του,
- ε) δεν επέτρεψε στους γιους του να υπηρετήσουν στον αθηναϊκό στρατό.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση, σημειώνοντας το αντίστοιχο γράμμα, και να αναφέρετε αν οι Αθηναῖοι αναθεώρησαν το ψήφισμα αυτό και με ποια αφορμή.

Μονάδες 10

3. α) **παραπεμπτικό, πολίτης, εγκατάλειψη, αιρετός, εγκυρότητα:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Απάντηση:

παραπεμπτικό: πέμψαι, πεμφθείς, ξεπεμψεν

πολίτης: πόλιν

εγκατάλειψη: ἐπιλελοιπέναι

αιρετός: ἡρέθη

εγκυρότητα: κυρίους

Μονάδες 5

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμο-ποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Απάντηση:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
<i>ἀπήγγειλεν</i>	-ά	ἡ ἀπαγγελία
<i>ἐρωτώμενοι</i>	-μα	τὸ ἐρώτημα
<i>ἐπιτηρῶν</i>	-ις	ἡ ἐπιτήρησις
<i>ἐποίησαν</i>	-ής	ὁ ποιητής
<i>ἡρέθη</i>	-ις	ἡ αἵρεσις

Μονάδες 5

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους.*

Μονάδες 30

2. α) Να εξηγήσετε γιατί δεν είναι εύκολη η ειδολογική και η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα.

β) Σε ποια κριτήρια στηρίζεται η χρονολογική κατάταξη των έργων του Ξενοφώντα;

Μονάδες 10

3. α) **ἀντέχω, ἐπιτηρῶ, ἀπαγγέλλω, αὐτοκράτωρ, ἐξαιρῶ:** Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Απάντηση:

ἀντέχω: < ἀντί + ἔχω

ἐπιτηρῶ: < ἐπί + τηρέω-ῶ

ἀπαγγέλλω: < ἀπό + ἀγγέλλω

αὐτοκράτωρ: < αὐτός (=ο ἴδιος) + κρατέω-ῶ (= εξουσιάζω)

ἐξαιρῶ: < ἐκ + αἰρέω-ῶ

Μονάδες 5

β) **κατέχοι, ἔπεμψεν, ἀποκρίναιτο, κυρίους, σπένδεσθαι:** Να γράψετε από μια ομόρριζη λέξη, απλή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Απάντηση:

κατέχοι: σχέση, σχήμα, σχολείο, ισχύς, ανοχή, ανθεκτικός, ηνίοχος

ἔπεμψεν: (από- εκ- προ-)πομπή, πομπός, πομπώδης, αποδιοπομπαίος

ἀποκρίναιτο: κρίση, κριτής, κριτικός, ακρισία, αδιακρισία, προκριματικός

κυρίους: άκυρος, έγκυρος, κυρίαρχος, κυριολεξία

σπένδεσθαι: σπονδή, άσπονδος, παρασπονδία

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 195ο: Θουκυδίδου Ἱστορίαι, 3, 75, 1-4.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ... ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους... ἔμελλεν ἀποπλεύσασθαι*.

Μονάδες 30

2. Ποιο γνώρισμα σκέψης και μεθόδου χαρακτηρίζει τον Θουκυδίδη, όταν στοχάζεται για τα γεγονότα και τη συμπεριφορά του ανθρώπου; Ποια πορεία ακολουθεί ο ιστορικός;

Μονάδες 10

3.α) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης ένα παράγωγο επίθετο (Γ' στήλη) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β' στήλη.

Απάντηση:

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ	Γ' ΣΤΗΛΗ
λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
<i>άνήρ</i>	-εῖος	άνδρεῖος
<i>δῆμος</i>	-ιος	δήμιος
<i>στρατηγός</i>	-ικός	στρατηγικός
<i>ἡμέρα</i>	-ιος	ἡμερήσιος
<i>ἄλλος</i>	-οῖος	ἄλλοῖος

Μονάδες 5

β) *νόηση, ανισότητα, πομπός, κατοικία, προσποίηση*: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Απάντηση:

νόηση: διανοουμένων

ανισότητα: ἴσας

πομπός: ξυμπέμψειν

κατοικία: οἰκιῶν

προσποίηση: ποιησαμένους

Μονάδες 5

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις... ἀλλ' ἐξαιρεῖν.*

Μονάδες 30

2. Σε ποιες κατηγορίες κατατάσσονται τα έργα του Ξενοφώντα; Να αναφέρετε τους τίτλους των έργων μιας κατηγορίας.

Μονάδες 10

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. βούλονται	α) εγκατάλειψη
2. ἐπιλεποιπένας	β) συντριβή
3. διέτριβεν	γ) πομπός
4. ἔπεμψε	δ) βούληση
5. ἠρέθη	ε) κατάληψη
	στ) αιρετός
	ζ) βούλωμα

Απάντηση:

1 – δ

2 – α

3 – β

4 – γ

5 – στ

(περισσεύουν: ε, ζ)

Μονάδες 5

β). **ὁμολογία, ὁμολογητής, ἀπαγγελία, ἄγγελος, ἄγγελμα**: Να κατατάξετε τις παραπάνω ομόρριζες προς τους ρηματικούς τύπους **ὁμολογήσειν** και **ἀπήγγειλεν** λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει η καθεμία.

Απάντηση:

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας
ὁμολογία	ὁμολογητής	ἄγγελμα
ἀπαγγελία	ἄγγελος	

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 197ο: Ξενοφώντος Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις... ἀλλ' ἐξαιρεῖν.*

Μονάδες 30

2. Να αναφέρετε τα Σωκρατικά έργα του Ξενοφώντα και να δώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο δύο έργων αυτής της κατηγορίας

Μονάδες 10

3. α) *ἀντέχω, ἐπιλείπω, αὐτοκράτωρ, ἀπαγγέλλω, ἐξαιρῶ*: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Απάντηση:

ἀντέχω: < ἀντί + ἔχω

ἐπιλείπω: < ἐπί + λείπω

αὐτοκράτωρ: < αὐτός (=ο ἴδιος) + κρατέω-ῶ (= εξουσιάζω)

ἀπαγγέλλω: < ἀπό + ἀγγέλλω

ἐξαιρῶ: < ἐκ + αἰρέω-ῶ

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. ἦξει	α) να υποδουλώσουν
2. ἐξανδραποδίσασθαι	β) υπεύθυνος, αρμόδιος
3. τέως	γ) εκλέχτηκε
4. ἠρέθη	δ) θα επιστρέψει
5. κύριος	ε) δούλος
	στ) αφαιρέθηκε
	ζ) ως τότε

Απάντηση:

1 – δ

2 – α

3 – ζ

4 – γ

5 – β

(περισσεύουν: ε, στ)

Μονάδες 5

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ... ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τῇ δὲ ἐπιγιγνομένη ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους... ἔμελλεν ἀποπλεύσασθαι*.

Μονάδες 30

2. Με ποιον τρόπο παραθέτει ο Θουκυδίδης τους λόγους των ομιλητῶν στις δημηγορίες του και γιατί.

Μονάδες 10

3.α) **οἰκία**: Να γράψετε στη νέα ελληνική γλώσσα πέντε σύνθετα ουσιαστικά ἢ ἐπίθετα ομόρριζα με τη λέξη **οἰκία** και να σχηματίσετε με καθένα ἀπὸ αὐτὰ μια πρόταση.

Λέξεις:	Προτάσεις:
κάτοικος:	Ο ἀριθμὸς των κατοίκων ἀνὰ τετραγωνικὸ χιλιόμετρο δείχνει την πυκνότητα του πληθυσμοῦ.
ἐποικος:	Ἰσραηλινοὶ <i>ἐποικοὶ</i> εγκαθίστανται στα κατεχόμενα παλαιστινιακὰ εδάφη.
αποικισμὸς:	Ἡ ἀρχαϊκὴ ἐποχὴ εἶναι ἡ ἐποχὴ του δευτέρου Ἑλληνικοῦ <i>Αποικισμοῦ</i> .
οικοσύστημα:	Κάθε σύστημα των βιοτικῶν και ἀβιοτικῶν παραγόντων μιας περιοχῆς, ἀλλὰ και οι σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ τους, ονομάζεται <i>οικοσύστημα</i> .
οικογένεια:	Ο ρόλος της <i>οικογένειας</i> στην ψυχοσυναισθηματικὴ ἰσορροπία του παιδιοῦ εἶναι ἀναντικατάστατος

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 199ο: Ξενοφώντος Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις... ἀλλ' ἐξαιρεῖν.*

Μονάδες 30

2. Πῶς δικαιολογείται ο χαρακτηρισμὸς του Ξενοφώντα ως «ρεπόρτερ» και πῶς αποτυπώνεται στο ἔργο του ἡ εικόνα των πολιτικῶν ἐξελίξεων του 4ου π.Χ. αι.;

Μονάδες 10

3. α) *ἀντέχουσιν, πέμψαι, ἐπιλελοιπένας, ὁμολογήσειν, ἀγγελοῦντα*: Να γράψετε ἀπὸ μία ομόρριζη λέξη (ἀπλή ἢ σύνθετη) τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσας για καθεμιά ἀπὸ τις παραπάνω λέξεις.

Απάντηση:

ἀντέχουσιν: σχέση, σχῆμα, σχολεῖο, ἰσχύς, ἀνοχή, ἀνθεκτικὸς, τροπαιοῦχος

πέμψαι: πομπή, νηοπομπή, ἀποδιοπομπαιὸς

ἐπιλελοιπένας: ἔλλειμμα, διάλειμμα, παράλειψη, ὑπόλοιπο, λιποβαρής, ἐλλιπής

ὁμολογήσειν: ομόνοια /λόγος, λεξιλόγιο, λεκτικὸς, διάλογος

ἀγγελοῦντα: ἀγγελία, ἀγγελιαφόρος, διάγγελμα

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη τῆς Α' στήλης με τὴν συνώνυμή τῆς στὴ Β' στήλη. Δύο στοιχεῖα τῆς Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. οἶδα	α) βουλευόμεαι
2. βούλομαι	β) προστάττω
3. κελεύω	γ) ἔρχομαι
4. ἤκω	δ) ἐπιθυμῶ
5. πέμπω	ε) ὀρῶ
	στ) στέλλω
	ζ) ἐπίσταμαι

Απάντηση:

1 – ζ

2 – δ

3 – β

4 – γ

5 – στ

(περισσεύουν: α, ε)

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 200ο: Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 2, 16-19.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ... Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις... ἀλλ' ἐξαιρεῖν.*

Μονάδες 30

2. Ποιες είναι οι απόψεις του Ξενοφώντα για την «αθέτηση του λόγου» και την «παράβαση των ὀρκων»;

Μονάδες 10

3. α) **ἔπος, εἶδηση, σχέση, παρατήρηση, παράλειψη:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Απάντηση:

ἔπος: εἶπεν, λέγοι, εἶπαν, ἀντέλεγον

εἶδηση: εἰδῶς

σχέση: ἀντέχουσι, κατέχοι

παρατήρηση: ἐπιτηρῶν

παράλειψη: ἐπιλελοιπέναι

Μονάδες 5

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της **A'** στήλης με τη συνώνυμή της στη **B'** στήλη. Δύο στοιχεία της **B'** στήλης περισσεύουν.

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. οἶδα	α) βουλευομαι
2. βούλομαι	β) προστάτω
3. κελεύω	γ) ἔρχομαι
4. ἦκω	δ) ἐπιθυμῶ
5. πέμπω	ε) ὀρῶ
	στ) στέλλω
	ζ) ἐπίσταμαι

Απάντηση:

1 – ζ

2 – δ

3 – β

4 – γ

5 – στ

(περισσεύουν: α, ε)

Μονάδες 5